

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA klasa VIII – wymagania edukacyjne na poszczególne oceny.

Wymagania obejmują zakres ocen 2–6, nie uwzględniając oceny 1 (nieodstatecznej) - uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, otrzymuje ocenę niedostateczną.

ROZDZIAŁ I. BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
- definiuje bezpieczeństwo - wymienia rodzaje bezpieczeństwa -wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie - opisuje geopolityczne położenie Polski -omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego	- wymienia rodzaje bezpieczeństwa wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie	-wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa, opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski -potrafi podać przykłady misji pokojowych, w których brali udział Polacy	-definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej -wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO) - wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski	-wyjaśnia misję Sił Zbrojnych RP, ich rolę, podstawowe zadania w systemie obronności państwa oraz strukturę i uzbrojenie - omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski -potrafi omówić najważniejsze cele głównych organizacji międzynarodowych, do których należy Polska
ROZDZIAŁ II. POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH ZAGROZEŃ				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
- wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń - wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom	- omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom	- wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce - dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia	- przypisuje odpowiednie zadania poszczególnym podmiotom ratowniczym	- omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom
- rozróżnia sygnały alarmowe -omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów	- wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych -wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze	- wymienia sposoby przeciwdziałania panice	- opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego	- charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania

- wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie	-opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku znaki ewakuacyjne i informacyjne - omawia szkolną instrukcję ewakuacji	- uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych - omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych	- opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji - uzasadnia znaczenie, przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych -rozdziela rodzaje i stopnie ewakuacji - wykazuje troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób	
- rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej	- wymienia główne przyczyny pożarów - opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru	- opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego - omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole - rozpoznaje znaki przeciwpożarowe.	- wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonąca na człowieku - wie jak się zachować podczas zapalenia oleju na patelni	- opisuje różnice pomiędzy obsługą gaśnic i agregatów
- wymienia główne przyczyny powodzi i potrafi je opisać - wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi	- wymienia na czym polega ochrona przeciwpowodziowa	-planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej - uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi - wie co należy zrobić w czasie ewakuacji	- opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych	- omawia pojęcie: stan ostrzegawczy, stan alarmowy, dekontaminacja, pogotowie przeciwpowodziowe, alarm powodziowy - wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej
- wymienia pogodowe zagrożenia dla	-omawia sposoby ochrony przed	- opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania	- potrafi scharakteryzować	- wymienia ekstremalne zagrożenia pogodowe, które

bezpieczeństwa człowieka	niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz	zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur	zagrożenia i zasady postępowania podczas: intensywnych opadów <ul style="list-style-type: none"> • śniegu • ekstremalnie niskich temperatur • upałów • wichur • gwałtownych burz 	miały miejsce w przeszłości
- wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych	- opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych - opisuje zagrożenia towarzyszące wypadkom	- omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym na miejscu zdarzenia - wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce	- opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR - omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny) - wyjaśnia znaczenie terminów, kolizja, katastrofa, wypadek	- omawia sposób funkcjonowania systemu segregacji rannych TRIAGE
- definiuje pojęcie terroryzm - wyjaśnia konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych	- opisuje zasady zachowania się na wypadek: <ul style="list-style-type: none"> • strzelaniny • znalezienia się w sytuacji zakładniczej - zna główne przyczyny terroryzmu	- opisuje zasady zachowania się na wypadek: <ul style="list-style-type: none"> • ataku bombowego • ataku gazowego • otrzymania podejrzonej przesyłki - wymienia najczęstsze akty terroru	- omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru	- podaje przykłady ataków terrorystycznych z przeszłości
Rozdział III Podstawy pierwszej pomocy				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
-wyjaśnia termin „pierwsza pomoc”	- wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia	- opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące	-wyjaśnia rolę układów: krążenia,	- wyjaśnia różnice pomiędzy nr 112 a 999, 998, 997

<p>-określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym</p>	<p>zdrowotnego” -wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy</p>	<p>do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia - zna główne stany nagłego zagrożenia zdrowotnego</p>	<p>nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych</p>	<p>- prawidłowo wskazuje i uzasadnia Triage, podaje przykłady - wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych</p>
<p>- demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych - podaje numery alarmowe wraz z ich prawidłowym przyporządkowaniem</p>	<p>- poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową - wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym</p>	<p>- podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy - opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych</p>	<p>- wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób</p>	<p>- formułuje złożony opis zdarzenia oraz wskazuje prawidłowy przebieg postępowania na miejscu zdarzenia</p>
<p>- wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” - ocenia stan świadomości poszkodowanego - umiejętnie stosuje folię NRC</p>	<p>- ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku - udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło– zuchwa - sprawdza, czy poszkodowany oddycha - wymienia objawy utraty przytomności - wymienia ogniwa łańcucha przeżycia</p>	<p>- ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC - układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej - wymienia główne przyczyny omdlenia - opisuje ogniwa łańcucha przeżycia</p>	<p>- zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną -wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB - udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia -charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie</p>	
<p>- wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności - stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO</p>	<p>- omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci - wymienia objawy NZK - zna przyczyny NZK</p>	<p>- definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa” - przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej -wymienia prawdopodobne miejsca usytuowania AED w bliskiej okolicy</p>	<p>- opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej - opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego - wykorzystuje AED w praktyce -wykonuje pełen cykl</p>	<p>- zna utwory muzyczne, których rytm może zostać wykorzystany jako prawidłowe tempo masażu serca</p>

			RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze)	
- omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy	- wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy: <ul style="list-style-type: none"> • samochodowej • turystycznej domowej 	- proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia	- opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy	
- stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran - bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne	- wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający	- wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je - wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające - wie kiedy może zastosować opaskę uciskową - opisuje schemat udzielania pierwszej pomocy przy krwotokach - opisuje zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia przy użyciu broni konwencjonalnej (uciekaj, schowaj się, walcz)	- wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna) - demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa - wykonuje opatrunek z ciałem obcym w ranie - zakłada opaskę uciskową	- zna sposoby radzenia sobie z krwotokami w przypadku braku profesjonalnych materiałów opatrunkowych
- zakłada temblak - podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie	-omawia zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa	- wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwłknięcie, skręcenie	- opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa - opisuje rodzaje złamań - udziela pomocy poszkodowanemu w przypadku złamań, zwłknięć i skręceń (ćwiczenia praktyczne)	- podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie

<p>- demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny</p>	<p>- omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach oparzeń termicznych</p> <p>- omawia sposób postępowania w przypadku zapalenia oleju w kuchni</p>	<p>- wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie</p> <p>- omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oparzeń termicznych • oparzeń środkami chemicznymi • wychłodzenia organizmu i odmrożeń 	<p>- udziela pomocy poszkodowanemu w przypadku złamań, zwichnięć i skręceń (ćwiczenia praktyczne)</p> <p>- proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci</p> <p>- wymienia czynniki sprzyjające wychłodzeniu</p>	<p>- omawia stopnie oparzeń i odmrożeń i potrafi je scharakteryzować</p> <p>- charakteryzuje sposób oceny rozległości oparzeń u dorosłego i dziecka</p>
<p>- omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wypadkach: zadławienia</p> <ul style="list-style-type: none"> • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego <p>ciała obcego w oku</p> <p>zatrucia</p> <ul style="list-style-type: none"> • tonięcia • porażenia prądem • ukąszenia • użądlenia 	<p>- wie jakie są przyczyny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadławienia • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego <ul style="list-style-type: none"> • ciała obcego w oku • zatrucia • tonięcia • porażenia prądem • ukąszenia • użądlenia 	<p>- omawia objawy w przypadkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadławienia • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • ciała obcego w ok. • zatrucia • tonięcia • porażenia prądem • ukąszenia • użądlenia 	<p>- omawia i stosuje w praktyce sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: zadławienia</p> <ul style="list-style-type: none"> • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • ciała obcego w oku • zatrucia • tonięcia • porażenia prądem • ukąszenia • użądlenia <p>- omawia schemat postępowania w wymienionych wyżej przypadkach</p> <p>- wykonuje na manekinie rękoczojny ratunkowy w przypadku zadławienia</p>	<p>- omawia sposoby zapobiegania groźnym przypadkom</p>

			- wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu małych dzieci	
Rozdział IV Kształcenie postaw obronnych				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
- wyznacza kierunki stron świata przy pomocy GPS	- określa przybliżoną odległość przebytej drogi na podstawie parokroków lub wpływającego czasu marszu - umie zorientować mapę i wskazać na niej własne miejsce stania	- wyznacza kierunki stron świata przy pomocy kompasu/ busoli - umie zaplanować i obliczyć drogę marszu (czas, odległość)	- orientuje się w terenie według: położenia Słońca, Gwiazdy Polarnej, charakterystycznych przedmiotów terenowych (natura/ budowle) - umie zaplanować i obliczyć drogę marszu (czas, odległość)	- dostrzega słabe i mocne strony proponowanych rozwiązań
- wyjaśnia znaczenie pojęcia cyberbezpieczeństwa	- proponuje efektywne sposoby zapobiegania atakom na cyberbezpieczeństwo i minimalizacji ich skutków	wymienia główne zagrożenia dla cyberbezpieczeństwa - opisuje przykłady ataków na cyberbezpieczeństwo	- opisuje miejsce cyberbezpieczeństwa w systemie bezpieczeństwa państwa - opisuje zadania Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni	- podaje przykłady cyberataków z przeszłości
- wyjaśnia zasady efektywnego posługiwania się bronią strzelecką, zasada BLOS (broń/ lufa/ otoczenie/ spust)	-identyfikuje podstawowe części składowe broni: krótkiej i długiej - opisuje ułożenie ciała w podstawowych postawach strzeleckich (zależnie od dyscypliny i konkurencji)	- opisuje zasady zgrywania podstawowych rodzajów przyrządów celowniczych (otwarte, zamknięte, optyczne)	-wylicza zasady bezpiecznego posługiwania się bronią strzelecką (odpięcie magazynka, brak kontaktu ze spustem, przeładowanie, lufa skierowana w bezpieczne miejsce, strzał kontrolny, wskaźnik bezpieczeństwa, pudełko, futerał transportowy lub kabura - prawidłowo składa się do strzału reguluje oddech i ściąga język spustowy.	- trafnie argumentuje potrzebę zdobywania podstawowych umiejętności posługiwania się bronią